

Kelbä Heiki: võrokõsõ sise-ilm om sükäv ja rikas

Kae lk 2

Jaapanlasõ Võromaad ja võrokõsõ Jaapanit avastaman

Kae lk 3

Hirmsa sõaväemälehtüs Leningradi oblastist

Kae lk 4

9 77 1406 922005

Sügüsedse tsirelihäiermä. 20. süküskuul avasti, et mu kodu man Karula kihlkunnan oll' tsirel häitsemä lännü. Säanest asja olõ-i varrampa nännü. A seol tsirelil või ka elorütm segi olla, selle et kopp om tä üten juurõpalliga vällä kaibnu.

KAMA PÕIMU jutt ja pilt

Võro draamastudio nakkas vahtsõst pääle

Seo süküs alostas vahtsõst ummi tegemiisi Võro draamastudio. Stuudiolõ oodõtas tiatrhuviliidsi 9. ja 10. klassi nuuri. Edimädsel aastagal opatas päämiidsi tiatrinippe ja tetäs ülesandit. Opitas lavakõnõt ja lava pääl liikmist.

Stuudiot juhendasõ lavakooli 28. linnu lõpõtanu Truuba Markus ja Rakvere tiatri näitlejä Tagamõtsa Tarmo. Edimäne kokkosaaminõ tulõ 14. rehekuul kell 16 Võrol Kandlõ kultuurimajan.

Võro draamastudio tüüd kõrraldas MTÜ Müüduud Naer. Kirja piät huvilidsõ hinnäst pandma ildampa 10. rehekuus aadressi muudud.naer@gmail.com pääl vai Mofovihun facebook.com/MuududNaer.

Tsihiotsmisvõistlusõl Pähnii näüdati perimüskultuuri paiku

Sügüse alostusõ pääväl peeti Võromaal Pähnii päält 300 osavõtjaga tsihiotsmisvõistlust «Seiklushundi sügisene rogain». Rogain om valikorienteerumisõ võistlus, kon võistkunnal tulõ etteantu kontrollaoga läbi kävvü võimaligult pallo kontrollpunktõ. Võistkund piät püsümä kõik aig kuun ja liigutas jalaga vai rattaklassin jalgrattaga.

Pähnii peetül võistlusõl oll' raameistre Tatsi Taavi eräle vällä toonu perändkultuurilidsõ väärtüsegaga. Võistlõjid tii pääle jäivä kats mõtsavelepunkrit, kats ristipuud, kats umaaigsõ mõtsavahikotust. Näta võisõ ka vanna tiid, midä müüdä Vana-Roosa mõisa ofa Lüütsepä külän teopäivi tegemän käevä. Võistlõja võisõva kaia ka «koolnust üles nõõnu» jutlustaja Taiva Jaani aita, miä om 250 aastakka vana, ja

mõisaigsõst ristiga piirikivi. Tii pääle jäivä viil vana hüdsepalotusmulgu ja vahtsõ ao kunstiteos «Ruup» (suurõ kõlakua mõtsan).

Tulõ ettevõtlusnätäl

Tulõva nädäli peetas üle Eesti ettevõtlusnädälit. Nädäli seen tulõ põnõvit ettevõtmisõga kõüdetüid tegemiisi ka Võro ja Põlva maakunnan.

Võro maakunnan nakkas ettevõtlusnätäl pääle joba seo puulpäiv Sulbi mihklilaadaga. Nädäli seen peetas viil hulk teedüsse- ja arotuspäivi. Võro ja Põlva maakunna turismitegi-ja saava kokko ja arotasõ, kuis hinnäst parõmbalõ nättäväs tetä. Ka ettevõttõ tegevä tuu nädäli seen ummi ussi valla ja uutva küläliidsi. Võro maakunnan lõpõtasõ ettevõtlusnädäli luumistalگو «Vunki mano!», Põlva maakunnan andas nädäli lõpun vällä ettevõtlusõ avvuhinna.

Täpsembät ettevõtlusnädäli kavva saa lukõ internetist aadressi ettevotlusnadal.ee päält.

Viil mõni päiv saa valli Rõugõ valla tunnuslausõt

Rõugõ vallavalitsusõ välläkuulutõt vahtsõ tunnuslausõ konkursilõ saadõti 35 lausõt, mink hulgast komisjon valisi vällä viis tükkü. Nuu viis omma no pantu rahvahäaletüsele, et teedä saia, määne lausõ rahvalõ kõgõ inämb mildüs. Vällävalidu tunnuslausõ omma: «Rõuge ramm ei raugel!», «Rõuge vald – Võrumaa pärl!», «Veere pääl on hää!», «Trehvämi Rõugõn!» ja «Siin on ilus elada».

Umma hellü saa seo kuu lõpuni anda internetin, õigõ paiga lõvvät üles Rõugõ vallavalitsusõ kodolehe rouge.kovtp.ee päält.

UL

Välätüü lõpõtusõ päiv

RAHMANI JAN

Kõik tiidvä ütelist, et egäl oinal om uma mihklipäiv. Tuu või tähendä, et egä halv tego saa kunagi karistusõ, a või tähendä ka õkva tuud, et mihklipäävä paiku tetäs lambit lihas. Määne päiv tuu mihklipäiv õigõlõ olnu om?

Raamatun «Kuiis vanal Võromaal eleti» om kirän Vahtsõliina kihlkunnan Kärinä külän 1873. aastagal sündünü Nagla Jaani jutt mihklipäävä kotsilõ:

«Mihklipääväs tapõti vanast õks kõgõ oinas. Tuu oll' õks kõgõ oina surmapäiv. Ültigi kõgõ, õt lähküh om mihklipäiv, otsa lõpõs oina vaiv. Mihklipääväs taheti õks vanast kõgõ är lõpõta säntsit töid, nigu kardoka võtmiist ja tõu kokko pandmist ja kõiki säntsit töid, miä olli välätüü. Mihklipäiv om õks aestagah sääne päiv, et peräst tuud õks olõ õi inäp õigõt suvvõ ja kõik välätüü peräst mihklipäivä omma õks jo illadsõ. Vanarahvas pidi õks mihklipäivä pühäs kah. A no tedä inäp pühäs ei peetä».

Internetientsüklopeediän

PILT UMA LEHE ARHIIVIST

Mihklipääväl aeti valgõt oinast kolm kõrda ümbre kivi, et lumi rutõmb maaha tulnu.

Vikipedia om mihklipäävä tähüstämise kotsilõ eesti rahvakallendrin kirän, et mihklipäiv lõpõt jüripääväga pääle naanu suvõpuulaasta. Seol pääväl peeti pito. Tetti olt, söõgilavva pääl olli sült, klimpe ja aiavilaga lihasupp, keedet liha ja verekäki. Söõgi tetti iks lambalihast, mõnõl puul tapõti ka kodotsirkõ. Lisas välätõie lõpulõ pühitsedi

ka suvilidsiga lepingide lõpõtamist. Käüti kõrtsin ja mihkli-laadul.

Karussõ tei ütenkuun mihklituld, tuha seen küdseti kardokit ja kaalõ. Tarto- ja Võromaal ai karussõ valgõt oinast kolm kõrda ümbre kivi, et lumi kipõmbalõ maaha tulnu.

Perän mihklipäivä naas külarahvas ütstõsõga inämb läbi

käümä, kipõ tüü peräst oll' umavaihõl läbikäümine päält jaanipäivä soiku jäänü.

Noilõ, kel välän viil midägi tegemädä vai poolõlõ, om kah väiku lohutus. Vanarahvas tähist' mihklipäivä 29. süküskuul vana (Juliusõ) kallendri perrä. Vahtsõ (Gregoriusõ) kallendri perrä pidänü mihklipäiv olõma 12. rehekuul.

Contra juusk uma perämädse joosumaratoni

RAHMANI JAN

Luulõ- ja spordimiis Contra (Konnula Margus) ütles, et 16. süküskuul joostu Valmiera maraton jääs timä perämädses joosumaratonis. Täüspikki maratonnõ om tä 2003. aastagast pääle läbi joosnu 69 tükkü ja no löüd Contra, et aig olõs ekstreemsuusi tagasi tõmmada.

«Või-olla et ma olõ veidükese maratonnõ juuskmisõst väsnü, tuu nakkas joba rutiinis minemä. Ütleme nii, et taa ei pruugi peris viimäne elun olla, a proovi vähembält viiekümnendä eloaastani ilma maratoni juuskmalda vasta pitä,» kõnõlõs Contra.

Valmieran joostu maratoni tsihis säädse Contra, et võinu viil kõrra juuskõ tuu maa läbi kipõmbalõ ku neli tunni. A tuu es lää seokõrd kõrda, uma puul tunni tul' õks tsihis võetulõ aolõ otsa. «Vast 25 km pidäsi vasta tuun tempon, sis es suta inämb,» seletäs joosumiis.

Plaan joosumaratonnõ inämb

mitte tetä tähendä ei, et Contra spordist kavvõmbalõ jääs. No pruuv tä naada tegemä rohkõmb keppega kõndmist. «Tuu või tähendä, et tii mõnõ kepikõnnimaratoni vai 100 km matka. Periselt om plaan Lätin joba seo sügüse 100 km läbi matkada,» seletäs tä ja ütles mano, et tahtnu sporti rahulikumbalt võtta ja rohkõmb luudusõst häädmiiit tunda.

Pia või uuta võrokeelist luulõkoko

Umist kirätõiest kõnõldõn ütles Contra, et täl nakkas õkva valmis saama luulõkoko käsikiri võrokeelitside luulõtuuisiga. Ja tulõva aasta om täl plaanin tetä raamat umast joosukogõmusõst.

Muiduki või Contra käest uuta ka egäsugumaidsi tõlkõraamatit Lätist: tä om är opnu läti keele ja pand eesti kiilde vahtsõmbat ja vanõmbat läti kirändüst. Nii või mõnõ ao peräst uuta Contra tõlgituid Läti latsiraamatit, nuuri luulõtajidõ luulõtuuisi ja plaan om eesti kiilde panda ka tsipa ropuvõitu daina'sid – lühkit läti rahvalaulõ.

LIGATSJ JÄNISÕ PILT

Contra umma perämäst täüspikkä joosumaratoni lõpõtaman.

M Ä R G O T U S

TalTechist järgmäne samm om EsRep

Ülikuul olõ-i tehas vai mõni firma. Ma ei saa arvo, kuis Taŋa tehnikaülikoolin, kon opatas inseneere ja muid tulõvigu majandusõ otsustajit, saava inemise nii ulli olla. Võti hindäle vahtsõs lühküs nimes TalTech! Seletüs om tuu, et seo avitas riikevaihõlidsõlt silmä paistu.

Sääne arvosaamalda lühkene nimi ei anna koolilõ külh midägi mano, innembi võtt usutavust veidembäs. Lühend om tulnu kooli inglüsekeelitsest nimest Tallinn University of Technology, a mul, keeletundligul inemisel, nõsõsõd taa pääle hiussõ pistü.

Ah et mille? Tuu üte näüte. Mis saanu, ku säändse mõttõviiega otsustaja tahtnu samma tetä Eesti Vabariigiga? Võtnu vahtsõs nimes EsRep (lühend inglüsekeelitsist sõnnost Estonia ja Republic). Sis võinu nuu tegeläse tuu kiräga hammõ tetä ja piiglihe kaia. Vai tuud sõnna ka piiglildä taasperilde lukõ.

RAHMANI JAN,
Uma Lehe päätoimõndaja

UMALEHT

Tulõ vällä egä katõ nädäli takast neläpäävä.

Toimõndusõ aadrõs: Tartu 48, 65609, Võro liin

E-post: info@umaleht.ee, tel 78 222 21

Kodoleht: umaleht.ee

Mofovihk: facebook.com/umaleht

Päätoimõndaja: Jan Rahman, tel 56 922 841
jan@umaleht.ee

Abitoimõndaja: Kaile Kabun, info@umaleht.ee

Keeletoimõndaja: Laivi Org, laivi.org@wi.ee

Latsinuka toimõndaja: Mariko Faster,
latsinukk@umaleht.ee

Uma Lehe toimõndusõ kolleegium:
Tiia Allas, Külli Eichenbaum,
Aapo Ilves, Kaido Kama,
Ülle Kauksi, Rainer Kuuba,
Evar Saar.

Välläandja: SA Kultuurileht, kl.ee
Tellmine: Express Post AS, tellimine.ee, tel 617 7717

Rumeeniä raport

Üten perrega mõnõs aos Rumeeniä pääliina Bukaresti tüüd tegemä kolinu Võromaa miis EPLERI RAIN kirotas elost, tüüst ja mõttist puultõist tuhat kilomeitret lõuna puul.

19. kiri. Kaonu vabahuusõ avvusammas

Eestin om puskariajaminõ är keelet. Vähä tuust, esiki aparati ei või olla. Ummõhtõ om külmäl põhamaal kõgõ koton kangõt alkoholi tettü ja tarvitõdu. Mille seo riigiesäde meelest parhilla tõistmuudu piäsi olõma?

Ku seod juttu Rumeeniän üles võtta, omma inemise harilgult üllätünü ja nõvvulda olõkiga. Küsütäs, mille es pidänu inemine pidopäivis ja talvitsõs külmärohos tohtma hindäle esi koton karakat tetä. Ma ei mõista näile vastada.

Rumeeniän es olõ koton alkoholi tegemine keelet esiki sügäväl kommunismiaol, muist aoluuperioodõst kõnõlõmalda. Ja uskkõ, Ceauşescu aig olf tan mitu vinti kangõmb ja karmimb, ku mi elo Nõvvokogo Liidu hõlman. Ka täämbädsel aol om harilik tuu, et egän majapidämisen om paiklik kangõ puuviläst vai viinamarfost tett viin* kõgõ olõman. Seoniaoni omma mitmin Rumeeniä küllin alalõ ütidsse viinakõõgi. Tahat läbi aia, panõt ao kirja ja läät ajat. Pallo om ka noid, kel hindäl koton tarvilik aparat olõman.

Ildaaigu olf üts saadik parlamendin ette pandnu, et koton

viinaajaminõ tulnu är keeldä. Kõnõldas nii, et säänest ütismiilt ei olõ Rumeeniä parlamendin varrampa olnu, ku seod ettepännõkit tagasi kukatõn. Piiri koalitsiooni ja opositsiooni vaihõl ollõv kaonu nigu peeruhais sügusetormin. Saadigu olli ütelnü, et nä es saanu umilõ vanõmbilõ päält säänest kiildmist inämb silmä kaia, kõnõlõmalda küllä minekist. Nii seo asi jäigi.

Seo jutu pääle püüdvä puritaani ja bürokraadi mullõ kimmälä alkoholi kitmist süüs panda. A ummõdõ ei tii ma propagandat alkoholilõ ja juumisõlõ. Saman ei usu ma ka tuud, et kangõmba kraami pruukminõ är kaonu. Olkõ tä sis egän külän vai perren umma näko ja hää, selle et om kombidõ perrä ja hengega tett.

Elämi aol, ku proovitas inemist kavvõmbalõ saia esi ja uma pääga elämisest. Elämisest kinakagi käest andõ uutmalda. Elläi piät olõma kirja pant, kõrrast inämb om kasvõ, midä esi ei tohe kasvata, puukuuri ei tohe ehitä bürokraadi ust kraapmalda jne. Ärkelet puskariaparaat passis mu meelest väega häste seo kaonu vabahuusõ avvusambas.

* Transilvaanian tarvitõdas nimme *palinka*, Rumeeniä lõunaosan ja Moldaavian *țuică*.

Timahavadsõ Kangro preemiä saanu Kelbä Heiki: võrokõsõ siseilm om nigu kaiv – ku huikat, oodat tükk aigu vastust. A ku vastussõ kätte saat, tasus tuud kullõlda.

Timahavadsõ Kangro kirändüspreemiä sai Kelbä Heiki raamadü «Elu ongi muinasjutt» iist. No kõnõlõs tä umist mõttist ja tegemiisist ligembält.

Sait uma raamadü iist Kangro preemiä. Määndse mõttõ päähä tulliva, ku tuust teedä sait?

Tunnustus om nigu mesi, peris makus tunnõ olf. Ku saat uma raamadü ka tsusada sinnä vahelõ, kon joba pallo häid raamatit inne rian saia, sõs om tuu uhkõ tunnõ egäl juhul. Hää, et sääne preemiä Võromaal olõman om.

Kirotat Võromaa inemiisist. Mille poolõst Võromaa inemine nii esieräline om, et timäst tasus kirotat?

Ma kirotat inemist hindä ümbre ja tuu om saat, et ma elä Võromaal. Mu päätegeläse omma inämbältjaolt lihtsä inemise ja mullõ om miilmüüdä, ku ma saa valla tetä üte lihtsä inemise hinge, kohe om käkit nii pallo huvitavat, et om, midä kirotat, ja om ka, midä lukõ. Egäl inemisel om seen uma maailm ja ma arva, et Võromaal om taa vähä tõistsugunõ, rikkalikump ja sükäv nigu kaiv, nii et ku sisse huikat, sõs lätt tükk aigu, inne ku vastus tulõ, a tuud vastust tasus kullõlda.

Kuimuudu perämädse kümne aasta joosul Võro kultuurielo muutunu om?

Kultuurin seen ollõn ei saa muutuisist suurt arvo. Tuu om nigu elo, et elät ja elät ja ku takka kõrras kaet, sõs näet, et hulk aastit om kaonu. Kultuur

Kelbä Heiki.

eläs tegemiisist ja tetä tahtjist ja tublisit tegijit Võromaalõ jakkus. Tuuperäst om hää üteldä, et kultuur eläs jõudsalõ nigu kümne aasta iist. Olõ esiki pallo asju tennü: siiä kümendile jääs viis suvõlavastust ja pallo elloviiduid ideid. Säält tuu jõud ja tahtminõ edesi tetä tulõgi.

Midä ansambli Hetero parhilla tege?

Hetero om nigu kristall: ku ta vähä tuhmis lätt, sõs tulõ jäl prooviruumi minnä ja ta läikmä lüvvä. Nii olõmigi tennü.

Viimätsel aastal olf keväjä kandin peris pallo mängmiisi, nüüd oodami süküst, et jäl mõnõ mängu tetä. Säändside miihiga, nigu Heteron omma, tahat iks mõnõ ao takast kokko saia. Ku lava päält rahvalõ energiät annat, tulõ tuu saalist sullõ tagasi. Tuust tundõst ei taha niisama kiäki är üteldä.

Kuimuudu kultuurijuhtminõ (maja majandaminõ), muusigu- ja kiränigutüü su jaos tõõnõtõist tävvendäse?

Tüü ja vaba aig piät üstõist avitama. Majandaminõ om

mõnikõrd iks rassõ, selle et edenemises om kõrrast inämb vahendit vaia ja sõs piät mõtlõma, kost noid mano saia ja midä tetä, et inemise tahas iks rohkõmb Kandlõn kävvü. Tan piät pallo usaldama miiskunda ja selges tegemä, kuis om vaia tsihti säädi. Kirotaminõ ja mängmine mullõ tüü ei ole. Neo tegemise võtva õdagist ja puhkusõ aigu peris häste pingemaaha. Tuu om aig, ku olõ hindäga ja viskat tüümõttõ kõrras peris kõrvalõ.

Kas plaanit viil mõnõ raamadü kirotat? Millest tuu olla võinu?

Plaan om iks edesi kirotat. Ma olõ sääne juttõ ja novelle kirotaja. Mõnikõrd tulõ mõni laulutekst kah. Näütemängu tulõva sekkä inämbältjaolt sõs, ku novell silmi iin nii elämä nakkas, et tegeläse tulõ liikma saia. Joba nüüd om juttõ ja novelle peris mitmit, midä võis kaasi vahelõ panna. Ku näid aasta seen viil kogunõs, saa tulõval aastal jäl plaanõ säädi toimõndaja mano minnä.

Midä soovit Uma Lehe lugõjilõ?

Uma Lehe lugõja saa väega häste arvu, et ku Võromaast kirotat, tulõ inemise tekst nii kirotat, nigu elo om, osa kõnõlõs võro kiilt, a mõnõ jääse iks eesti keelele mano. Tähtsä om, et mi iks umma kiilt är ei põlgasi tuuperäst, et kõik tuud ei mõista. Kül nä opva. Kõkkõ parõmbat pikäs pümmes aos, kon muud olõki ei tetä ku lukõ!

Küsse RAHMANI JAN

Inu

VALPER, V., inumüts

tõlnu, et mis jant om tuu egäsügisõdse ja -keväjädse tunni viisi jonksutamisõga. Ku nii kõva käändjä olõt, käänä sis kuus vai katstõist tunni kõrraga, egä kuu, ku tahat, edesi vai tagasi, nigu tuju tulõ vai kull-vai-kiri näütäs. Inul ei olõ tuust kats kõrd aastagan tunnikõsõst nigunii midägi.

Inu aigu tüü man istut, tiit vaihtõpäälm määndsidki klahviliigutuisi, midägi edesi ei lää. Pikapääle lätt maja tühäs, tiit suitsu, tulõ hää mõtõ, tüütat edesi, tulõva vahtsõ mõttõ. Saat huu sisse... ja sis naatas maia kinni pandma ja valvja tulõ ussõ pääle, et timä om kah inemine. Läät kodo, valvja lätt kodo, a sul om inu. Ku inu, sis inämb und ei olõ, tüüaša ei taha pääst minnä, istut arvutit, kaet tennist, tuu saa otsa, loet raa-

Toimõndaja kirotas: panõ määnegi märgotus kirja. Mis asi om märgotus? Säälm piät olõma alostus, sis määnegi mõtõ ja sis tulõ ots. Kirotat toimõndajalõ, et ei olõ nigu üttegi mõtõt, kost nuu alostus ja ots viil lõüdü. Kas märgotus võinu olla lihtsäle plärä? Perämäst ma toimõndaja käest es küsü.

Es küsü, selle et võlssõ. Kõik aig omma määndsegi mõttõ, mõttõlda olõmisõs piät olõma korgõmba tasõmõ budist vai poliitik.

Umal aol olõs võinu Eestist saia kõrralik budistlik riik, ku pallidõ jalguga Tõnissoni (Vahindra, V.) ei olõs segänü timä vastamiis, pallidõ jalguga Päts (K.). Päts om parhillsõni Eesti kõgõ popimb riigimiis, kaegõ Vanamehe multikit. Säälm omma aoluuvõlssja tälle kangä jalga joonistanu. Puutriga võit ekä asja võlssi.

Ülikoolist ma mälehtä, et su plärä loeti targas jutus, ku nimeit mano pallo kuulsid inemiisi.

Olõ-i must määnestki budisti, poliitikust kõnõlõmalda. Kõik aig omma mõttõ pään, a inämbältjaolt ulli. Peris harva om paar tarka mõtõt, nuu tulõva sis, ku ma maka. Ku üles heräne, ei olõ suurt midägi meelen. Önnõ määndsegi alostusõ ja otsalda mõttõjupi vai pildi.

Inämbältjaolt tulõva targa mõttõ sis, ku om **inu**.

Inu om kõgõ lihtsämbälõ ütelden taasperilde uni. Üüse

olõt aktivist, päivä tahat mada. Ku vasta nakkat ja proomit ellä nigu tõsõ inemise, sis ei olõ päävatuüst määnestki tolku ja üüse kah und ei tulõ, tii vai tinna. Ku sul iks om inu, sis parõmb tulõ süngüst vällä ja kirotat Umalõ Lehele märgotus.

Kas mõnõn paigan Võromaal piäs ütlemä *ino*? Ei taha häste usku, villakumbalii-laulun ei laulta: *Ino tulõ oikõn...*

Inu om minnu eloaig... ma ei ütlet: vaivanu. Pipi lugi apteegi aknõ päält: *Kas te kannatate tedretähtede all?* Lätõ aptiiki ja ütlet: *Ei. Tedretähed meeldivad mulle.* (Mälu perrä tsiteeri, raamat om tutv kaen).

Latsõpõlvõ edimine mälehtus om üü, valgõs nakkas minemä, a und ei tulõ. Perän, joba kooli-aol sunniti kell 8 kuuli, päivä es mälehtä paarist edimädsest koolitunnist midägi, olkõ, et ma es maka. Mul olf inu.

Inu sul kas om vai ei olõ. Nigu Pipi tedretähti all, nii makki inu all ei kannahata, ma kannahata 8–17 tüüpääv all. 8–17 tüüpääv esi ei olõ min-kangi süüdü, tä kah lihtsäle om olõman. Nigu inu.

Inu lüü näütuses vällä sis, ku üts aastaaig saa tõsõs. Tuu om imelik. Näütuses suvi lää-i joht sügisõs üle pauguga, iks egä päiv jupikõnõ. Arvada mäng säälm määnegi *sügüse-tunnõ*.

Viimätsel aol kõnõldas jäl kelläkäändmisest. Ma olõ mõ-

matut. Suurõmb jagu raamatist olõ ma lugõnu inun, nii latsõst pääle. Latsõna ja noorõna iks inämb, vanast es olõ võimalik puutrit murutõnist kaia.

Järgmäne päiv om sul jäl inu. Inu tulõ-i õnnõ aastaaigõ vaehtusõga. Bulgakovil (M.) om paar tegeläst, muido halli kuju, a päält Wolandi tsirkust om näil keväjä üte kimmä täüsku aigu inu.

Piäs kah är ütlemä, et päivä loetu Bulgakov om hää vinne kirändüs, üüse loetu geniaalnõ.

Kõik aig või inu tulla. Mõnikõrd ma mõtlõ, et vast om mul määndsegi eestläse antipoodi geene maru kõvva seen. Inuitõ (vai ainudõ) ummi näütuses. Ma maka sis, ku mu inuiti geeniveli makas, tüüle lää, ku inuit lätt kalla püüdä. Önnõ mi maal om kell joba kõvva edesi viirdünü.

Huvitav, kas inuite siän või olla mõni, kiä üüse ei saa mada ja päivä tüüd tetä, timäl vaesõl om õdagumeresoomõ ollus geenirivin pallo suur? Uurgõ vällä, Metspalu, A. ja Metspalu, M.!

Tõnõ variants, mille inu om unõ üle võtnu, või olla, et ma olõ kuigimuudu peri kostkiilt tõsõ planeedi päält, kon üüpäiv on pallo pikemb ku 24 tunni. Jne, jne, leheruum sai otsa.

B: Bulgakov, M. «Meister ja M.», tlk Varik, M. ja Ojamaa, J.
Lindgren, A. «Pikkusukk, P.», tlk Beekman, V.

Jaapanlasõ avastasõ Võromaad

RAHMANI JAN

Võromaalõ trehväs kõr-rast inämb jaapanlaisi. Iks näet sotsiaalmeediän pilte, kon võrokösõ ütten jaapanlaisiga sanna man istva vai mõtsan hulkuva. A midä kavvõ külälise siist Võromaalt löüdvä?

Vast kõgõ suurõmbas jaapanlaisi «maalõtuujas» või pitä Kiidi turismitalo pere-miist Piho Aigarit. Joba kümme aastakka käävä Kiidil Jaapani tudõngi. Kats kõrda aastan, urbõkuun ja süküskuun, tulõ 10–12 tudõngit nädälis Kiidile ja nä pandas... maatuud tege-mä! Jah, Aigar and ummilõ külälidsile sitavigla kätte, võtt näidega ütten kardoka är, pand nä puid lahkma, mahla pressmä, sanna küt-mä vai mõnt muud tarvilist tüüd tegemä. Ja kõgõ tuu man jääse kavvõ külälise viil nii rahulõ, et tulõva tõõnõkõrd tagasi.

Seo kuu ehiti jaapanlasõ Kiidile suvõkõõgis pino-kua. Koda sai valmis ja lõpõtusõs keedeti suurõn paan suurmaputro ja süüdi tuud üttenkuun. Piho Aigari jutu perrä jaapanlaisilõ lihtsä Eesti süük miildüs. Suurmapudõr paistu tsi-pa harinõmalda, a viisaka jaapanlasõ sei taldrigu ilo-salõ tühäs.

A miä tuu om, miä jaapanlaisi Võromaal kõüt? Joba neläs kõrd Kiidil ol-lõv Takami Aki ütles, et kõgõ inämb iks rahu ja luudus. «Olõ kasunu lii-nan, ei olõ pallo luudusõ-ga kokko puttnu. Tan om illos luudus, taivas, vaikus ja rahu. Ja mullõ periselt miildüs luudusõn tüütä-mine. Ja inemise – Aigar ja timä pere. Ma taha siä tagasi,» kõnõlõs Aki.

Muidoki olõ-i maatuü

ainumanõ asi, midä Aigar um-milõ kavvõst tulnuilõ külälisi-le vällä pakk. Ütenkuun opitas sõõgitegemist, käüdäs pallo matkaman ja sõidõtas ilosit ko-tussit pite. Üts põnnõv asi jaapanlaisi jaos om ka üle piiri Lätin käümine – Jaapanin jo üt-tegi maisõmaapiiri ei olõ. Ka rahva-tandsuõdagust olõ-i külälisil pääsemist, opitas är mitu vanna Eesti tandsu. Ja ku keväjä om viil lumi maan, pandas külälise ka lumõlavvaga sõitma.

Piho Aigar kõnõlõs, et võro-kösõ ja jaapanlasõ omma kül-länd üttemuudu mõttõilmaga. «Jaapani ja Eesti üttesugumanõ luudususk ja inemiisi tagasi-hoitja olõk om peris üttemuudu. Ja poolõ sõna päält ütstõõsõst arvvoasaminõ,» tuu Aigar vällä päämidse punkti.

Piho Aigar löüd, et kõgõ tähtsämb om ka turismiette-võtjal jäiä esihindäs ja mitte kedägi mängi vai pruuvi maru põnõvit asju vällä märki. Õigõ om külälidsile näüdädä peris ello, nigu tan egä päiv eletäs. «Ma tii tan ummi asju, olõ täp-sele tuu, kes ma olõ. Kütä san-na innegi, muud olõ-i vaiagi,» seletäs Piho Aigar.

Egä kõrd tegevä Jaapani kül-lälise Kiidil ka uma kultuuri-õdagu. Sääl tetäs ja näüdätäs Jaapani süüke ja opatas Jaapani tandsu. Väega suurõlt Piho Aigar noid õdagit vällä kuu-lutanu ei olõ, inämbüisi saava noist ossa inemise, kink man üttenkuun käüdäs. A ku kiäki seod luku lugõ ja tund, et taht-nu jaapani kultuurist inämb tiidä, sis tä või julgõlõ Piho Aigarilõ kõlista vai kirotä ja küs-sü, kuna järgmäne kultuuri-õdak plaanin om.

A päält tuu, et jaapanlasõ Võro-maal käävä, käävä ka võrokösõ Jaapanin. Tansaman kõrvalluun kõnõlõs muusik Kalkuna Mari, määndse omma timä kokko-putmisõ Jaapaniga ja kuimuu-du kultuuritegijä plaanva Võro-maa jaapanlaisi miilde viiä.

PIHO AIGARI PILT

Pilvepiiri pääl. Jaapanlaisist Kiidi turismitalo külälise Munamäe tornin.

PIHO AIGARI PILT

Tüü sai valmis. Seo kuu keskpaiigan aviti jaapanlasõ Kiidil valmis ehitä pino-kua-suvõkõõgi.

Muusik Kalkuna Mari: Jaapanin käümine om nigu tõsõ planeedi pääl käümine. Sääl om kõik tõistmuudu – tõnõ kultuur, tõsõ sõõgi, kiil, kombõ, mõttõviis. Jaapani süük ja sõõgikultuur miildüs. Kuumavilätte, vulkaani ja vägevä mäe miildüse. Inämbüs mu sõpru Jaapanin omma muusigu vai kunstnigu ja näide kunst om tõtõstõ armõdu hää, tipptasõmõl, väega häste läbi tun-nõtõ. Seo kuts luuma. Mi saami jaapanlaisi käest oppi tenolik olõmist ja nüansitunnõtust ja süväle minekit – seo and elolõ pallo inämb värvi. Vasta saami pakku avarust ja vaikust, umaette olõmist, midä Jaapanin om pia ilmvoimalda löüdü, a midä egäl inemisel ja esieränis kunstnigul väega vaia om. Kogõmust ja olõmist luudusõn. Väega tähtsä asi, midä võrokõnõ saanu jaapanlasõlõ opada, om «Aigu om!». Selle et jaapanlaisil om kõik aig kipõ ja nä omma hirmsa tüülähkja, esiki puhkust antas näil hulga veidemb ku meil. Harinõmalda, a äge asi om seo, et ku saat Jaapanist hindäle sõbra, sõs tuu om kõgõs elos. Sama asi, ku saat hindäle fänni – tuu om su fänn kõgõs elos. Tuu om õkva ku üts säädüs. Jaapanlasõ mõista-i tõisildõ.

Rehekuun om Eesti festival Jaapanin. Meid lätt sinnä suurõmb punt: ma, Bartosiki Tuulikki, Trad.Attack! ja viil hulga disaineriid. Festival eesti muusiga ja disainiga tulõ kolmõn Jaapani liinan – Tokyo, Koben ja Sakun – ja pääle tuud tuuritasõ kõik artisti viil eräle Jaapanin ümbre. Usumi, et tuust tulõ äge asi! Tsiht olõ-i tsillokõnõ – viä Võromaa ja Eesti inämbide jaapanlaisi miilde ja kaardi pääle.

PILT KALKUNA MARI ERÄKOGOST

Jaapani raadio- ja festivalirahvas minevä kuu lõpun Mari man. Verevä mütsüga om Jaapani popdiiva Wednesday Campanella.

Vana pilt kõnõlõs

PILT VANA-VÕROMAA KULTUURIKUA MUUSÕUMIST

Urvastõ mälehtäs Lindsaarõ Tulliot

1988. aastagal panti vahtsõst pistü hulga mälehtüssambit, miä hoitva meelen Eesti Vabahussõta ja eestläisi vabahuusvõitlust. Urvastõ kandi inemise tei mälehtüskivi uma kodokülä poisilõ Lindsaarõ Tulliolõ. Timä tapiva kodomoro pääl maaha taganõja Punaarmee soldani 8. haina-

kuul 1941. Tullio olõ uma kodomoro pääl julõnu üles tõmma-da sinimustvalgõ lipu.

Täämbädsõ pildi pääl om mälehtüskivi pidolinõ valla-tegemine 25. süküskuul 1988. Kivi vallategemisest võtt ossa ka Võro vaba sõltumalda kolonn nr 1. Kivi vallategemise man kõnõlõ kolonni liigõ Kal-lasõ Heino, sõnna sai ka Susi Elmar ja Raudvasara Valdur.

RUUSMAA ARTHUR

Peipsi veeren sibulit jahtman

Seo suvi olõ väega kuum ja mul pindre pääl kuiviva sibula är. Jõvva es kõkkõ valla, hää, ku kurgiki vett saiva. Vet tuu viga olõ tõisil kah.

Sõidimi sis tüü mant bussiga Peipsi viirde sibulit otsma. Küs-semi tii veerest üttest talost, kost saa kõgõ parõmbit sibulit. Saimi tiijuhatusõ Kolkjahe, kon elävät Kostja, kes tiidvät sibulist kõk-kõ ja kellel ummava alasi kõgõ ilosamba sibula. Buss mahtu vaivalt külauulidsa pääle är ja lätsimi sis Kostja poolõ. Kostjal olliva kuumä sibulapiiragu lav-va pääl, säändse suurõ ja hää sibulahõnguga. Väega hää olli-va, es olõ kipõt sibulamaiku, innembä olliva makõ.

Sibula olliva kõik lammän ruumin lae ala palmikihe kõü-dedü ja ripnõma pantu. Küsse-mi, kuis tä naid sibulit kasva-tas, et nä nii ilosa suurõ umma. Tuu pääle võtsõ Kostja lapju ja näüdäs meile ummi pindrit ja toda, kuis näid kaivõtas. Et Peipsi veeren um puul meet-rit rammusat järvemuta ja sis tulõ liivanõ põhi, kaivõtaski nii sügävähe, kooni liiv väl-

lä tulõ. Tuu liivanõ osa jääs pindre vaihõs ja muanõ osa nõstõtas pindre pääle. Nii saa-va peris korgõ pindre. Kostja um tark miis ja kõnõlõ viil, kuis kahotegijit-mutukit är pettä. Et sibulakärbläisi är pettä, pand tä katõlõ poolõ sibulit üte ria pörknit, sis ei levvä kärbläne sibulit üles. Keväjä sügüseni kidsutas haina kolm kõrda ja egä kõrd pandas tuu hain pindre vaihõlõ lagonõma. Sügüse vee-täs viil puulehe kah sinnä pääle, visatas pindre päält muld pääle ja jäetäs keskelt korgõmbas, et keväjä tiit, kohe pinnär tetä.

Periselt um tuu jo nii lihtsä, a ma, ullikõnõ, panõ haina väetüse-mullaunikuhe. Tii suurõ ja korgõ unigu, kohe vesiroti pesä tegevä. Seo keväjä tahtsõ jürjenide jaos pinnär tetä ja aiõ tuu unigu lak-ja. Sääl all olli suurõ vesirotioosõ ja lisas mu tulbisibulilõ tulõ säält vällä kats pangitait viiulilli juu-ri. Kae, kon oll rotõl sõõgitaga-vara veetü, joba nigu inemiisil savvrihe. Selle es näe moro pääl üt-tegi viiulilli. Egä viiulill umgi jo tervüses, esieränis hää umma tuust siirup ja mesi. Seo sügüse

viä ma kah kõik varrõ, mis aia-viläst ja lillest üle jääse, pindre vaihõlõ ja lehe kah viil pääle, nigu Kostja opäs.

Ostimigi sis noid sibula-palmikit ja ma osti viil siimne-sibulit kah, midä keväjä maa-ha panda. Viil ütõl Kostja, et siimnesibulit piät hoitma üle talvõ tarõn lammän, muido ku külmä saava, läävä pütske. Taa Peipsi sipul pidi olõma lisas hääle püsümisele viil lühkese kasumisaoga, et meil iks sügü-ses valmis saanu. Kuigi mi sügüse umma kah jo pikembäs lannü. Ja keväjä piät sibula maa-ha pandma lehekuu keskpaiiku.

Niisama piät sibulaga lilli, nigu nartsissi, joba nüüd maaha pandma, muido ei juurdu külmi tulõkis är. Tulbi tulõva panda seo kuu lõpun ja tsesnak rehe-kuu algusõn. Nii et tüüd aian viil jakkus.

URMI AILI

Haigõmaja

Pikkä aigu trauma-punktin tüütänü URMI AILI tulõtas miilde, määnd-sit juhtumiisi meditsiinitüün ette om tulnu.

Ilosa inemise ehk kuis must haigõ-praavitaja sai

Ütel õdagul olõ Tsolgo koo-lin sõõgis margariiniga leib. Margariin olõ õkva müügile tulnu ja vahtsõnõ asi, mis olõ iks vaia är pruuvi. Tulõmusõs olõ tuu, et järgmädsel pääväl olli ma ja viil paar internaadi-seldsilist kõtuvaluga Võro haigõmaja latsiosakunnan.

Ku jo tervembäs saimi, naksimi hindä ümbre tõisi inemiisi kah nägemä.

Kõgõ rohkõmb um mul tuust aast miilde jäänü illos nuur siuhkõ ja uhkõ hiusõ-lakaga arstitädi Endla. Üts-kõrd, ku tälle tulõ perrä sama illos arstiuno, kes, nigu sel-ges sai, olõ timä miis Urmo, kaivaš Endla, et täl pää väe-ga valtas. Et tä um joba nii pallo tunnõ üttejärke tüül olnu. Mul olõ sis nii kaho tuust ilosast arstitädist.

Sis ma mõtli, et ku ma suu-rõs saa, taha ma kah arstis saia ja osa tüüd esi är tetä, et tõisil kergemb olõs.

Arsti must es saa, a sõski ast-sõ meditsiinkuuli ja opsõ ões.

1974. aasta keväjä Võrol praktikal

Inne kooli lõppu olli Võrol praktikal. Haigõmaja osa-kunna olli lajan Leegeni uulitsan mitmõn puumajan. Olli sis egän majan veidüke-se aigu.

A kõgõ rohkõmb um miilde jäänü haavaosakund. Koka Heino olõ sis osakunna-juhataja ja Nurga Eha olõ vanõmbõdõ. Sääl olli nii avari-i-ku kirurgilidsõ haigõ üttenkuun.

Ütskõrd tuudigi sis ava-riilt üts vanõmb miis, kel olõ nägo verine. Naksi verd är pühkmä ja silm karaš pääst vällä õkva mullõ peo pääle. Kül ma sis hiitü. A miis ütõl väega rahulikult: «Peläku ei, latsõkõnõ, taa mul klaasist silm. Sa tii iks umma tüüd edesi.»

Sis ütõskõrd juhtu viil sääne asi, et ma pidi noid klaasist ja metallist pritse kiitmä ster-ilisaatoriga gaasipliidi pääl. A meil koton maal olõ puu-pliti ja ma näie toda gaasi-pliti edimäst kõrda. Panni sis pritsi viiga kiimä ja lätsi esi muid asju tegemä. Tükü ao peräst naas tulõma vänet roho- ja ravvahaisu. Lätsi ruttu kaema. Vesi olõ kõik är keenü, pritsi olli mustas kõrvõnu ja põha külen kinni.

Mul olõ nii suur hirm, et no külh aetas haigõmajast minemä ja jääski kuul lõpõtamada.

A kõgõ hullõmb olõ tuu, et kiäki es ütõle mullõ üt-tegi halva sõnna. Olõsi vai sõimatagi saanu, olnu hindäl pallo kergemb.

Kae määndse hää ülembä olli Võro haigõmajan.

Lasõ su maha, raisk!

SILLA SILVER

«Naka astma! Katõkümne sammu pärast lasõ su maha, raisk!» käreft vanõmbleitnant, haard kabuurist pistuli ja tõugaš kaitsõriivi maaha. Iin oll kitsas mõtsavahetii korgõidõ lumõvallõga, sällä takan paistu tulõvalgõl õhutõrjõväeosa värähti kontrollpunkt. Naksi aigupiten astma...

Sõduri Leningradi oblasti Laadoga-viirsen kasarmun säädsävä magamaminekit. Inne kats siirsanti olliva kaonu. Olli tuu õdak kasarmun kõrrapedäjä. Kona siirsantõ ärõlõkist kiäki medägi es tiia, lätsi asast kõrrapedäjä ohvitseerile ette kandma. Kapten Baranov istõ kantselein, tühi viinaputõl ja ollõklaas iin. Ku olli poissõ kaomisõst teedä andnu, käse ülemb kats siirsanti hindä manu saata. Anni käsu edesi ja jäi uutma, mis sünnüs. «Mõ uidõm. Po prikazu natsalnika,» hõiksiva siirsandi mullõ, tõmb-siva buslati sälgä ja astsõva kasarmust vällä. Nüüd oll joba neli sõamiist kasarmust puudus. Mäe otsan saividõ rada-riidõ vaihõlt paistsõ nuur kuutsirp ja kraadiklaas ussõ kõrval näüdas 28 pügälät külmä. Täveline Leningradi blokaat!

«Kõrrapidäjä, kon sa olõt? Joosuga siia!» kuuli kantsõleist kapteni rüükmist. «Tuu juvva!» Võti tä iist lavva päält karahvini, lasi mõsuruumin vett täüs ja veie tagasi, katõ tühä viinaputõli kõrvalõ. Baranov kalluf kõrraga klaasi täüs ja kummuf

REIMANNI HILDEGARDI TSEHKENDÜS

suu manu. «Jobannaja salaga!» röögäf, nigu olõs kihvti joonu, ja viruf klaasi ja karahvini vasta saina purus. «Vinne karu vett ei juu! Tuu viina!» «Tak totsno,» ja lätsi tagasi Lenini tarrõ aolehte lugõma. Nii purjun ülembä käsk es olõ esiki Vinne sõaväen täütmises. Üüse tulf väeosa kõrrapidäjä sõduriid üle lugõma. Kandsõ ette, et neli siirsanti ommava kapteni käsutusõn, a kapten esi maka kantselein põrmandu pääl. Maior paof kõrras ohvitsiire tarõ ust, saisaf ja lätõ minemä.

Hommugu, ku olli valvõkõrra üle andnu ja paaris tunnis sängü hiitnü, rapuf minnu väeosa ülemb polkovnik Vinogradov. «Mis üüse sündü?» oll batja vihanõ. Kõnõli, miä tiidse. Tulf vällä, et kats siirsanti olliva võtnu õdagu mu jao platsi päält raketi vedämise KRAZI ja tahtnuva tuuga rahvamajja pittu sõita. A aiva auto purjun pääga joba säälsaman kraavi küllüle. Sis võtsõva tõsõ

KRAZI, a unõtiva vii sisse panda ja inne rahvamajja juuskõ mootor kokku. Tuu jäie sinnä maaha. Otsma saadõdu siirsandi võtsõva kolmanda autu ja aiva tuul kah mootori kokku. Nii es olõ hommugus mu platsi pääl inämb üt-tegi massinat, millega vaindlasõ vasta astu. Batja kutsõ mu kantseleide. Kõik ohvitseeri saisõva lavva takan pistü. Mul kästi üüsene asi viil kõrd üle kõnõlda. Ku olli jutu lõpõtanu, astsõ väeosa ülemb Belamori mahvva kapteni ette, haardsõ katõ käega paguniist ja tõmmaš nuu üte ropsuga maaha. «Vanõmbleitnat Baranov, vällä siist!» Nii oll üte robahusõga saanu kaptenist vanõmbleitnant.

Järgmäne õdak, ku tüült tulli, tulf tuu oinas (baran) trepi pääl vasta ja võtõ mul olast kinni. «Tulõt ütten!» «Kohe?» «Varsti näet,» tsisisf viinahaisunõ ohvitsiir hilläkeiste. Sõavägi kasvatas inemist käsust vahepääl ka kinni pidämä. Lätõsi üle riviplatsi, kasarmidõ

vaihõlt läbi, värähtist vällä. «Siirsant tulõ mukka ütten. Tä ei tulõ täämbä tagasi,» ütelf Baranov valvjälõ. Kõva vedru tõmmaš valvõputka ussõ mi sällä takan pauguga kinni. Nii ollimigi katõkõistõ pümmen üün. Saiõ arru, et mehel om medägi plaanin. Lätõsimi kõrvuusi, iks edesi, kavvõmadõ väeosast. Kõrraga haardsõ ohvitsiir kabuurist relva ja käreft: «Naka astma!»

Paarikümne sammu pärast jäie ma saisma. Oll kuulda pistuli vinnatõmbamist. Käändse hendä aigupiten ümbre. Värähti latõrna paistõl oll nätä mu poolõ tsihitüt kätt. Üte silmäpilgu joosul jõudsõva õgasugudsõ mõttõ pääst läbi kävvü. Arvsi, et ega tä minnu maha õks ni lihtsäle ei lasõ. Naksi aigupiten tagasi astma. Kas elo vai surma poolõ, es tiia. Ku manu saiõ, röögäf vanõmbleitnant: «Ma käse saista, kurradi li-tapoig!» «Mu lasõt sa maha, a esi läät tribunali ala ja tuu om pallu hullõmb ku kõrraga surma saia,» seledi poolõ helüga, küünüdi käe vällä ja tõuksi relva aigupiten kõrvalõ. Saisimi sääll lumõhangis vahel ütstõõsõ vasta. Kuulda oll ennedä mi rassõt hingämist. «Järgmäne kõrd tii lõpuni,» litsõ vahtsõnõ vanõmbleitnant läbi hambiidõ, tõugaš värisejä käega pistuli kabuuri, leie mu olaga kõrvalõ ja nakaš astma.

Värähtin ütli valvurilõ: «Es piä kül tulõma, a olukõrd muutu. Panõ kirja, et ma olõ väeosan tagasi.»

Ikk tulõ pääle

RUITLASÕ OLAVI, hallõ süämega riigisaaki arvo, kas joba lännu vai õkvalt minegi pääl, a jutt oll lahkumishüvitistest. No miä sünnüs, nuur inemine, võinu viil kabluta ja ilman ümbre kaia, a ei, ku minegi pääl, sõs minegi pääl. Ikk tulõ pääle, riigikogost antas minejile lahkumishüvitist 20 000 eurot, a mis sa tuuga tiit, ku sa siist joba lännu olõt. Vai õkvalt minegi pääl! Mõnitasõ meid, riigialambit, ja niisama mõnitasõ ummi tüüseldsiliidsi...

Lats jälki haigõ. Kae, kuis tä ikk ja kuis tatt juusk ja hindäl lätt kah silmänukast likõs. Tai-vas om sama hall nigu tuju, tuul liigutas maan kõllatsit lehti ja kuigi hallõ om kõik.

Ega mul ütsindä, elo omgi sääne... Loi Facebookist, et Rand-järve Laine om, es saaki arvo, kas joba lännu vai õkvalt minegi pääl, a jutt oll lahkumishüvitistest. No miä sünnüs, nuur inemine, võinu viil kabluta ja ilman ümbre kaia, a ei, ku minegi pääl, sõs minegi pääl. Ikk tulõ pääle, riigikogost antas minejile lahkumishüvitist 20 000 eurot, a mis sa tuuga tiit, ku sa siist joba lännu olõt. Vai õkvalt minegi pääl! Mõnitasõ meid, riigialambit, ja niisama mõnitasõ ummi tüüseldsiliidsi...

Kulturiinemiisiga om samamuudu. Kultuuritegeläse ei tiia, kellele rahha anda, kaesõ sõs ärmenejide pääle ja andva preemiä mõnõlõ ärmenejale. Preemiäle pandas viisakalõ nimes elotüüpreemiä. Avvohinna saaja saa tuu kätte, a ega tä ull ei olõ, saa arvo küll, et seo om periselt lahkumishüvitis, ja sõs nakkas viil suurõmb piin, ku siist ilmast ärminemine harilikult inemisele tege.

Mullõ mastas lahkumishüvitist, ütškõik kas sõs 20 000 vai 100 000 eurot, ja ma saa-i seod rahha ei hindäga ütten võtta, ei investiiri... Hirmsa! Niisama ei

olõ mul aigu ega jõudu seod rahha är kuluta... Viil hirmsamb! Istu uma sängü pääl rahapakkõ otsan, varbaotsa külmä, ja ei suta vällä mõtõlda, midä üskäsadanu õnnõga tetä.

Või-olla tellisi vällämaalt kõgõ raha iist määndsegi vahtsõ roho? A ku ma terves

saa, vast tulõ sõs kõik lahkumishüvitis tagasi massa? Ja ku terves ei saa, sõs olõ kõik raha niisama är raisanu? Sääne sund-sais või panda inemiisi petmä. Kimmähe om pandnugi. Periselt ei piä ärmenejä ärmenejä olõma-gi, mäng rassõt haigust, saa uma lahkumishüvitise kätte ja sõs lavastas uma surma ja eläs kongi Valka veereliinan. Om hindä perrekunnanimele s-lõpu võtnu, lobistas odavat Läti viina sisse ja mügistäs naaru, ku mi tan timmä takan ikõmi. Kõik ei olõ säändse sala, a osa jäl kimmähe omma. Kaegõ, ku mitu kõrda Elvist om egäl puul maailma pääl nättü. Vai Nuude Matit!

Ma usu, et Randjärve Laine oll ausa inemine ja tarvif umma lahkumishüvitist nii, nigu piät. Tuu tähendäs, et es tarvitagi. A ku ti tedä kongi nägemä trehväti, sõs olõs küll mõtõt kaitsõpolitseile kõlista. Lihtsäle ütletti, et üts lahkumishüvitist saanu karonukõnõ tutõrdas liina pite, korgõ kundsa all, loki pään, ja sõs kapo kaes, kas saa koolnu persest peeru vai mitte...

Tossu Tilda pajatusõ

Esä unõjutt

Õdagu tullõn oll imä kodo-tõiest ja latsiga rahmõldamisõst väega är väsinü. Vähämbä latsõ unõjutulda magama minnä es taha, tuu jäi esäle kõnõlda.

«Kasahstani! Kasahstani!» hõiksi nä esäle, inne ku tuu suu vallalõ jõudsõ tetä. Ja esä kõnõlgi toda juttu, midä latsõ oll ei tiia mitutõist kõrda joba kullõlnu. Et om sääne maa Kasahstan, kon eläse suuri kõrvuga valgõ siili ja makõkürvidsä

(arbuusi) kasusõ nurmõ pääl. Nuu nurmõ omma kah suurõ, nii et ütest otsast tõistõ and kaia. Noorõmb tütre gene joonist eski pildi, kuis siil veerütäs nõnaga makõkürvitsät, hindäl kõrva tuulõ käen lapõrdaman...

Latsõ kasvi ja naksi koolin käümä. Nä sai teedä, et Kasahstan ei olõki määnegi Pippi-raamadu Kurrunurruvutimaa. Sääne maa om iks periselt olõman. Sääll oll näide esä olnu Vinne aigu sõaväen. Tutva värk!

Rahvaga tulnu ausalõ kõnõlda

Ma kuuli raadiost, et Eesti 200 ei taha avaligult üteldä, ku pallo näid om ja kiä nä omma. Tuu om umbõs nigu vabamüür-läisil. Sääll kah olõ-i tiidä, kiä nuu liikmõ omma ja pallo näid om. A ku Eesti 200 taht hindäle inemiisi mano saia, sõs piässi iks rahvaga ausalõ kõnõlõma. Ütski harilik eestlane ei lää jo näide sekkä, ku olõ-i tiidä, kes sääll jo iih omma. Kõnõldas läbi paistuvast ja vahtsõst poliiti-

MUDA MARI

Kuuluda

55-aastanõ miis (grupi pääl) ots tüüd. Või avita kodotõien, passis ka üütüü. Pakku või ka mõskmisõ võimalusõga kortinat. Tel 5364 7925.

Telli Uma Lehti!

6 kuud – 6 €, 12 kuud – 12 €, e-arvõ püsिमассuleping 0.85 € kuun.

Telli saa ExpressPostist: tellimine.ee/umaleht
tel 617 7717
vai postkontorist.

Pommiähvårdüs ja «surmapudõr»

Olli tuukõrd, kuvvõkümnen-dide algusõn, maalri Rāpinä keskkooli huunõ ehitüse man. Õdakide lätõ meil, tütärlatsil, vahepääl igäväs. Tiidsemi, kon torumehe üümajel omma, ja ütškõrd tulf kallelgi mõtõ näile kolli tegemä minnä.

Voltsõmi paprõst linnugi, kirotimi tsiiva pääle, et viie minodi pärast lindas maja õhku,

ja linnutimi tuu sis näide valla-lidsõst aknõst sisse.

Hindä kākemi kipõstõ pargi veeren puhma taadõ är.

Sedämaid tormatigi suurõ kolina ja «sarviliidsi» sõnnu-ga vällä, muidugi mitte otsma pommi, a tembu tegijät. Peimi aga puhma takan naaru uma kõrdalännü «nafa» üle.

Et kunagi tulõ aig, ku mõnõl võigi pomm püksikarmanin olla ja tä tege ähvårdüse ka teos, es mõista tuukõrd unõngi nätä.

A pudrulugu tekkü tuust, et mõnõ torumehe olli Tafnast peri ja mi opsimi näile võru kiilt. Nalakampi sõnnu ja lausit kirotiva nä üles.

Ütspäiv sõõgimajan tahtsõva suurmaputru pruuvi ja näütsi sõõgijagajalõ papõrd, kon suuv sulaselgele kirān: SURMA-PUDÕR.

Näide õnnõs tuud putru es olõ – pässivä tuugi kõrd eloga.

KOLODINSKAJA KÜLLI

Maolda nali

Mõni nali om nii maolda, et aja peris naardma. Toimõndaja om üte säänd-se siilä vällä valinu.

Raamadupoodin

Kirānik Traadi Mats lätt raamadupuuti, kūsus müüjä käest, midä tä osta soovitas.

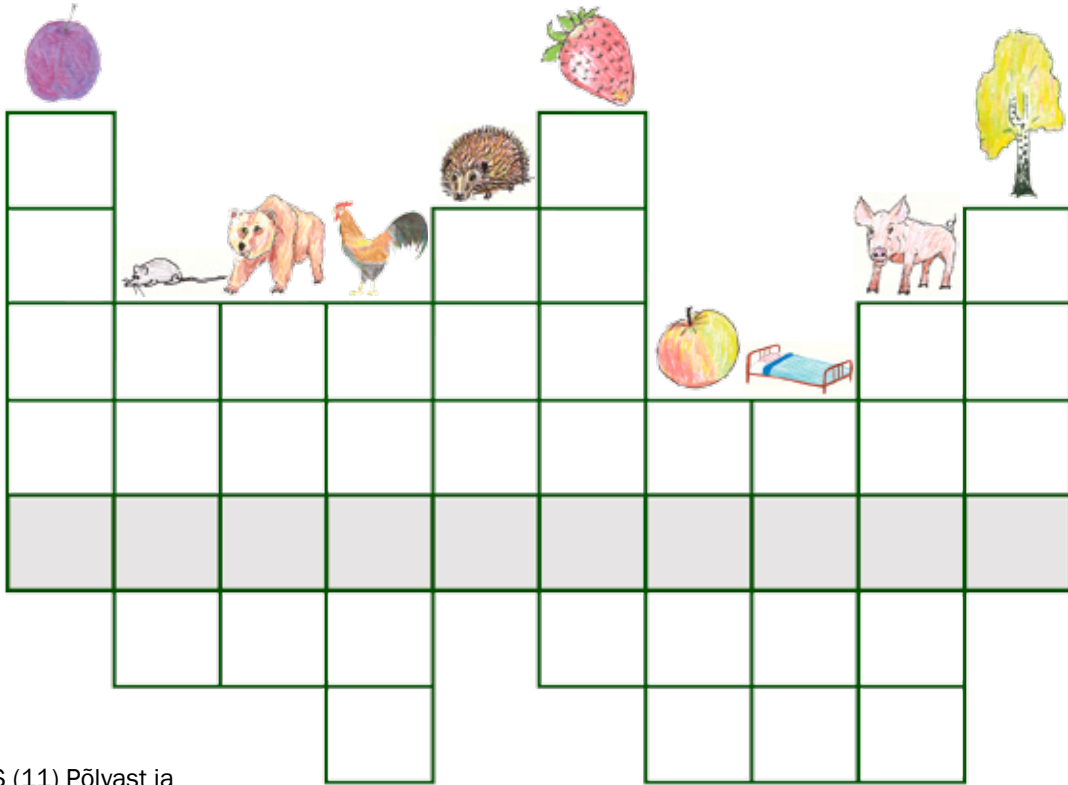
«Ostkõ Traati!»

«No nii mats ma kah ei olõ, et raamadupoodist traati kūsümä nakka,» kost kuulsa kirānik vasta.

Puulpäävä peetäs ütte rahvakallendri tähtpäivä.

Ku tiit ristsõna õigõhe är, saat teedä', määnest!

Vastus saada' meile ildambalt nädäli pärast, 4. rehekuu pääväs!

SAARÕ EVARI JA HIPÕ PILDIT

Latsilõ

Vastus saada' üte nädäli joosul meiliaadrõssi pääle latsinukk@umaleht.ee vai postiaga: Uma Leht Tartu 48 65609 Võro.

Vastussõ mano panõ' kirja uma nimi, vannus ja kimmähe ka postiaadrõs.

Vastajidõ vaihõl loositas vällä võrokeelitsit latsiraamatit vai plaatõ.

Latsinukka tugõva' Võro Instituut ja Võro selts VKKF.

Minevä kõrra vastusõ':

tammõtõhv, kõrvits, kastanimuna, pähkmas, kärbläsesiin, pluum, upin.

Avvohinna' saava' VIIRA NELE-LIIS (11) Põlvast ja LAOSÕ SIMO (11) ja SIIM (13) Tartomaalt Lukelt.